

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knašlova ulica št. 5. I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravnistvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Strah pred volilci.

Vsem našim bralcem je še v spominu, s kakim navdušenjem je v avstrijski delegaciji glasoval voditelj naših klerikalcev dr. Ivan Šusteršič za več sto milijonov kron, katere je zahtevala vojaška uprava za nove vojne ladje in nove kano-ne. Dr. Ivanu Šusteršiču se je še vse premalo zdelo, kar je vlada zahtevala, glasoval bi še za večje vsote, čeprav bi avstrijski davkoplačevalci pri tem izkpraveli. S tem svojim glasovanjem se je dr. Šusteršič pokazal v pravi luči, pokazal se je kot največji sovražnik tistega ljudstva, ki ga je izvolilo kot poslanca v državni zbor, tistega ljudstva, kateremu se vedno priljubljuje kot njegov najboljši prijatelj. Celo vladi sami se je vsota, za katero je s takim velikim veseljem glasoval vodja kranjskih klerikalcev, zdel prevelika in je skoraj polovico te vsote črtala — na veliko žalost naših klerikalcev!

Vprašamo pa: Čemu pa naši klerikalci tako radi glasujejo za ono krvavo orožje, ki nima drugega namena, nego moriti čvrste, mlade ljudi, ki imajo drugo nalogo, nego nositi svoje mlado življenje na bojišče. Naši klerikalci bi morali kot pravi katoličani z vsemi močmi na to delati, da se med državami, med narodi ohrani mir. Rimski papež bi moral začeti posredovati, da države vendar že enkrat odnehajo graditi nove ladje, kupovati nove topove, ki stanejo vsako leto tisoče in tisoče milijonov kron. Toda tega ti krščanski ljudje ne marajo. Avstrijski klerikalci so dobili iz Rima tajno povelje, naj na vso moč po svojem časopisju in po shodih hujskajo zoper Italijo. S tem hočejo izzvati krvavo vojno z Italijo, v kateri naj bi posebno naš slovenski narod žrtvoval tisoče in tisoče zdravih, čvrstih mladeničev. In kak povod imajo klerikalci za to svoje hujskanje. S tem, da povzroče vojno z Italijo, hočejo zopet nazaj pridobiti rimskemu papežu njegovo posvetno državo, do katere pa pravzaprav papež nima prav nobene pravice.

Dr. Krek je sam to priznal na nekem shodu na Dunaju. Zdaj pa vprašamo našega kmeta: Ali naj naš že itak siromašni narod plačuje vsako leto milijone kron za to, da se more naše vojaštvo oboroževati za vojno z Italijo, na katero hujskajo klerikalci na povelje rimske kurije. Toda naš narod naj ne plačuje samo milijone — naš narod naj žrtvuje tudi svoje najboljše sinove, svoje najboljše delavce, ki naj bi na ljubo našim klerikalcem in rimskemu papežu pustili svoje mlado življenje na bojišču. Laški narod ne želi vojske — to je laž, katero trosijo naši klerikalci, ker hočejo s tem zakriti svoje lastno hujskanje. Laški narod prav dobro ve, kaj pomenja vojska, kake škode povzroča deželi.

Naši klerikalci pa tega nočejo videti. Na ljubo rimskemu papežu hočejo naši klerikalci žrtvovati ves slovenski narod. Vojska z Italijo bi pomenjala za naš narod — smrt, pogin.

Je pa še drug vzrok, da naši klerikalci s takim navdušenjem glasujejo za vojaške zahteve. Naši klerikalci potrebujejo pomoč vlade, tiste višje, ki je skrajno sovražna vsem avstrijskim Slovanom. Brez vladne pomoči bi klerikalno stranko že zdavnaj vrag vzel. Če bi bila politika naše klerikalne stranke poštena in narodu res koristna, tedaj bi tej stranki ne bilo treba takih nepoštenih sredstev, s katerimi zdaj delajo za svojo stranko. Izrabljajo cerkev in vero in hujskajo vlado zoper vse, kar ni napredno. Dobro blago se samo hvali. Človeku ni treba šele siliti, da kupi dobro blago. Naši klerikalci pa vzdržujejo svojo stranko samo še z nasilstvi in grožnjami.

Naše ljudstvo seveda tega zdaj ne vidi, ker se še preveč boji duhovnikov. Prišel bo pa čas, ko bo naš zapeljani kmetovalec bridko občutil posledice pogubne klerikalne politike.

To opisano postopanje naših klerikalcev torej jasno spričuje, da je ona ljubezen do zatiranega kmeta, katero nosijo naši klerikalci vedno na jeziku — laž in hinavščina.

Klerikalni voditelji so pripravljeni izročiti gotovi pogubi ves slovenski narod, če upajo iztisniti iz vlade par stotisoč kron za svoje strankarske namene ali pa kake nove zakone, s pomočjo katerih naj bi uničili napredno misleče Slovence.

Opozarjamo torej naše kmetovalce, naj dobro pregledajo in premislijo to postopanje klerikalnih mogotcev in naj potem sodijo. Mi želimo našim kmetovalcem dobro. Na j se vendar enkrat oproste klerikalnega jarma ter začno samostojno misliti. Postavijo naj se na lastne noge ter se naj združijo v krepko armado, ki bo pokončala vsakogar, ki bi nasprotoval naši stari kmetski pravdi.

Politični razgled

Avstrijski državni zbor.

Naš državni zbor zopet ne more delovati. Vlada je spoznala, da je njena večina preslaba, da bi se uspešno branila pred nasprotniki. Namesto da bi ministrstvo odstopilo, je ministrski predsednik po cesarjevem naročilu razpustil državno zbornico. Nove volitve bodo dne 10. junija. Naši klerikalci se silno vesele razpusta državnega zbora in so tudi z vsemi močmi na to delovali. Kakor znano, je dr. Šusteršič glasoval v delegaciji, naj se dovolj vojaški upravi več sto milijonov kron za vojaške potrebe. Državni zbor bi moral pa zdaj dovoliti sredstva, da se te vojaške zahteve pokrijejo. Tega so se pa naši klerikalci zbal. Vedeli so namreč prav dobro, da njihovi volileci ne bodo prav zelo zadovoljni, če bodo glasovali v državni zbornici za nove velike davke in za nova posojila, ki jih naj najame država. Zato so se hoteli tega ubraniti s tem, da so pospešili razpust državne zbornice. Ministrstvo bo zdaj najbrže s takozvanim § 14 dobilo vsa ta potrebna sredstva. Klerikalci se že pripravljajo na nove državnozbornske volitve. Toda čutijo se presneto slabe. Sami se ne upajo zmagati, ker naše ljudstvo je tudi

začelo že izpregledovati. In zato je dr. Iv. Šusteršič že zdaj obljubil, da pojde v novem državnem zboru čez drn in strn z vlado, če ga bo ta podpirala pri volitvah. To je ubožno spričevalo za klerikalno stranko. Cerkev jim več ne zadošča — vlada naj jim pomaga pri novih volitvah in makari s puškami in bajoneti. Ne smemo se bati tega. V našem narodu še tli iskrica svobode, ki mora izbruhniti v ogenj. Delajmo brez prenehanja, razširjajmo povsod in vedno napredno misel.

Italija.

V Rimu so se začele slavnosti petdesetletnice, odkar se je ustanovilo zedinjeno italijansko kraljestvo. Vsi vladarji so čestitali italijanskemu kralju. Tudi naš cesar mu je poslal brzojavno čestitko. Le naši klerikalci zasmehujejo to slavo in se jeze nad vsakim, ki čestita ob tej slavnostni priliki Italiji. Odstopilo je pred kratkim laško ministrstvo. Novo ministrstvo je že sestavljeno in je popolnoma svobodomiselnost in bo že skrbelo, da klerikalna drevesa v Italiji ne bodo previsoko zrastle.

Turčija.

Turčija ima vedne homatije. Uprli so se Albanci in krvavi boji se vrše ob črnogorski meji. Turška vlada je poslala že mnogo vojaštva v te kraje. Toda do zdaj še ni mogla zadušiti vstaje in je prav kmalu tudi skoraj gotovo ne bo. Kakor vse kaže, bo imela Turčija spomladi na vseh koncih in krajih prav mnogo resnega dela.

Rusija in Kitajska.

Vse je kazalo, da pride med Rusijo in Kitajsko do krvave vojne. Rusija je zahtevala od Kitajske, naj obnovi neko staro pogodbo. Tega pa Kitajska ni hotela. Vsled tega je Rusija zapretila, da bo nastopila z najostrejšimi sredstvi. Rusija je začela pošiljati na kitajsko mejo vojaštvo. Toda tudi Kitajska ni mirno čakala. Zbrala je velike množice vojaštva ter jih pripravljala na vojno. Po vsi kitajski državi so hujskali na vojno zoper Rusijo. In vsak hip so pričakovali, da se udarijo. V poslednjem trenutku je pa Kitajska odnehala in dovolila Rusiji, kar je ta zahtevala.

Razgled po Kranjskem

r Našim naročnikom. Našemu zadnjemu pozivu se je odzvalo precej naših naročnikov, ki hočejo biti naši zaupniki. Danes še enkrat prosimo, naj se iz vsake vasi oglasi vsaj en naročnik, ki hoče biti naš zaupnik. **Prosimo posebno naročnike na Notranjskem, naj še ta teden prijavijo svoje naslove.**

r V cerkvah agitirajo za ljubljanske občinske volitve. Iz raznih župnij v ljubljanski okolici nam poročajo somišljeniki, da duhovniki zlorabljajo božje hrame v

to, da agitirajo za klerikalno stranko pri bodočih občinskih volitvah ljubljanskih. V spovednicah peče ljudi, o katerih vedo, da imajo volilno pravico v mestni občini ljubljanski, naj pod smrtnim grehom ne volijo naprednih volilnih kandidatov, marveč tiste kandidate, ki jih bo postavila klerikalna stranka in katere bodo priporočali duhovniki po prižnicah. Na Kranjskem je prišlo že kar v navado, da se s prižnic več ne čuje božja beseda, marveč zgolj kletev, psovanje in natoleevanje. Naši duhovniki so izpremenili cerkev v neko tržnico, kjer prodajajo in ponujajo klerikalne časopise in knjige, kjer zabavljajo čez naprednjake in njihove časopise in kjer agitirajo za klerikalno stranko.

r Škofovi zavodi. Ljubljanski škof je sezidal v Št. Vidu zavode, v katerih naj bi se šolali sinovi naših revnih kmetovalcev. V vsaki vasi se je nabiralo za te zavode. Kmetom so obljubovali, da se bodo njihovi sinovi potem lahko zastonj šolali, da bodo zastonj dobivali hrano in sploh vse, kar bodo potrebovali. In še zdaj se nabira po cerkvah za te škofove zavode. Toda vse tiste obljube so bile popolnoma navadna laž. Starši morajo za sinove presneto drago plačevati. Celih 40 K mesečno zahteva škof od vsakega dečka. In ti dečki imajo razventega še prav zelo slabo hrano. In to naj bo ona dobrot, ki jo je obljuboval škof našemu kmetovalcu. Zato pa upamo, da naš kmetovalec ne bo več tako neumen, da bo dajal za te nepotrebne škofove zavode pri raznih prilikah svoje krvavo prislužene krajearje. Naš kmetovalec ima pač druge potrebe, ne pa, da podpira podjetja, od katerih ima edinole škof dobiček.

r Cepljenje in siljenje (stratificiranje) trt je danes najprostejši in najcenejši način, po katerem se v najkrajši dobi pride do lepih cepljenih trt in s pomočjo teh do lepega vinograda. Ker je ta način cepljenja pri nas še premalo znan, priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický pri državi trtnici v Bršlinu blizu Novega mesta v **četrtrek, dne 6. aprila t. l. ob 9. dopoldne cepilni tečaj**, katerega se lahko vsak udeleži, kdor se hoče v tem načinu cepljenja trt izvežbati.

o Dolenjske novice o

d Želimlje. Dne 25. marca dopoldne med mašo je vlomil neznan tat v tukajšnje župnišče in odnesel kuharici 50 kron, denarnico z eno krono in 98 vinarjev in črn dežnik.

d Iz vaške okolice. Seme, kojega se je kaplan Majdič z ljubljanskimi pomočniki že par let v naši fari, rodi obilne sadove. Poslanec dr. Zajca je dne 1. maja 1910 imel predavanje v vaškem župnišču. Govoril je največ o lovstvu ter razlagal svojim vernim poslušalcem, kakih dobrot bodo odslej deležni, ker bo vsak kmet smel zajec sam streljati itd. Prvi je dobil skomine po do-

bri zajčji pečenki Mars iz Klenika. Nekega dne jo mahne brez vsakega dovoljenja s puško na rami v gozd. Ker mu pa lovska sreča ni bila mila, ustrelil je le veverico, a tudi to je moral pri c. kr. okrajnem sodišču v Litiji drago plačati. Da pokažeta, da znata vpoštevati besede dr. Zajca in da sta poslušna backa svojih voditeljev, se napotita dne 29. februarja t. l. s puško na rami brez vsakega oblastvenega dovoljenja kmeta Žibert in Lestinar iz Podbukovja v lovišče najemnika gosp. Berdajsa. Ozirala sta se na levo in desno, odkod bo priskakljal brzonogec. Toda mesto zajca pride nasproti smola v podobi bistrega očesa. Bila sta ovađena in dne 14. marca t. l. dobila pri c. kr. sodišču v Litiji nagrado, da bosta smela mesto zajčje pečenke doma, jesti v litijem zaporu ričet, in sicer Lestinar tri dni, Žibert pa pet dni. Te dneve bosta pač imela čas premišljevat, kam zapelje človeka prevelika udanost in poslušnost. Ljudski hranilnici na Vačah pa je čestitati, da se nahajata ta dva najnovejša loveca dr. Zajca kot člana v načelstvu. Bi li ne bilo bolj pametno, da bi Žibert svinjsko pleče, ki je je daroval za srečolov »Čukov« na Vačah, lepo doma na zapečku obiral, nego da se je hotel polastiti tega, kar ne spada njemu? Dr. Kreku priporočamo, kadar zopet pride predavat v Majdičevo izobraževalno društvo, da svojim poslušalcem temeljito razloži in pojasni deseto božjo zapoved, ki se glasi: »Ne želi svojega bližnjega blaga.«

d Novo mesto. Preložena je cesta Bršlin-Št. Peter pri Novem mestu, in sicer med Gerlinčevo in Gačnikovo hišo. Cesta bo dobro služila, ker na koncu drevoreda ne bo treba tako hitro in po takem klanu obračati. Vendar je preložena cesta ponesrečena v celi dolžini, posebno pa nad Medvedovo hišo do Gačnikove hiše. Na obeh teh mestih je namreč zelo ozka in pri Gačnikovi hiši gre navzdol, takoj onstran pa hrib. Pri Ferlinčevi hiši bo morala biti tabla: počasi vozite! ker se po preozki cesti ne vidi, če bi kdo nenadoma prišel s kolodvora. Pri Gačniku je pa premalo gorenjega vrsta odkopanega in je cesta tu v nivoju prenizko izpeljana. Da bi voda ne tekla v hišo Medvedovega sosedu, to bi se bilo odpomoglo z jarkom. Seveda bi bilo treba potem tudi staro cesto od Medveda naprej nekoliko dvigniti do nove ceste.

d Novo mesto. Dne 18. januarja 1910 je bil v Novem mestu semenj. Tudi Tone Marn iz Št. Ruperta je prignjal na semenj svojega konja. V Ferlinčevi gostilni so kar obstopili cigani Marna in mu niso dali miru, dokler ni zamenjal svojega konja za eiganskega. Seveda je moral doplačati še deset kron. Cigan Pavle, ki je bil dragonar, je zajezdil Marnovega konja in ga podil v galop proti kolodvoru. Marn je postavil novega konja v hlev in odšel po opravkih. Ker je Pavle »dragonar« prehudo gnal Marnovega konja, si je zlomil ta eno prvih nog. Nato je prišel nek drug ci-

gan nazaj, dal Marnovemu dečku 6 K nazaj, rekoč, da kup nič ne velja in je vzel eiganskega konja, pravzaprav ukradel, ker Marnovega konja ni prignal nazaj. Dolgo so iskali orožniki tistega eigana, ki je Marnu konja iz hleva vzel. Dne 24. marca je pa zasačila novomeška orožniška patrulja pri Zalogu tega eigana, ki ga zvečer Simon Hudoroviča, in pa nekega čez 80 let starega Janeza Hudoroviča, ki je bil lani v Žužemberku zaprt, pa je z drugimi eigani vred v noči med 22. in 23. marcem ušel iz zapora. Oba so izročili sodišču, kjer jima bodo temeljito preiskali obisti in jetra.

d **Iz Kostanjevice** se nam piše: V jeseni leta 1909 je prodal Miloš Vidovič iz Osunje na Hrvaškem dva prašiča dvema Kranjcema, najbrže iz Novega mesta. Ker je bila takrat meja zaprta, bi se pravzaprav ne bilo smelo uvažati na Kranjsko prašičev, vendar to našega Vidoviča ni oviralo niti najmanjše. Za gonjača je dal svojega stričnika Ilijo Vidoviča. O tem so takoj poizvedovali orožniki in dognali resnico. Tožena sta bila Miloš in Ilija Vidovič radi pregreška tihotapstva. Ker pa se nista zglasila pri sodišču, da bi se ju bilo moglo obsoditi, je bila izdana tiralica proti obema. Dne 23. marca so zasačili kostanjeviški orožniki v Kostanjevici Ilijo Vidoviča in ga odgnali v zapor novomeškega okrajnega sodišča, kjer bo razmišljal o čuječnosti postavnih organov.

d **Sv. Križ pri Kostanjevici**. Dne 13. februarja so imeli blizu Sv. Križa ženitovanje. Po stari navadi so prišli fantje voglarit. Ker so se pa sešli fantje iz različnih vasi in ker se navadno napijejo, je prišlo tudi tu v temi do male rabuke, pri kateri je bil na glavi nekoliko poškodovan 25letni viničar Martin Kranjc iz Zavod. Seveda ni prav nič vedel, kdo da ga je poškodoval. Na sumu pa je imel Miho Sintiča in Bernarda Martiča, oba 20letna posestnikova sina v Prušnji vasi, ker sta zelo divja in v strah in nadlego celi okolici. Ko je prišel Kranjc dne 12. marca v Staničevo gostilno pri Sv. Križu in je ondi našel Martiča in Sintiča v družbi več fantov, jih je začel zbadati, rekoč, da že ve, kdo ga je na ženitovanju poškodoval in da bo s tem že obračunal. Beseda je dala besedo, nakar stopi Kranjc k Martiču in ga hoče udariti s steklenico od piva po glavi, toda nek Stipanič mu je izvil steklenico iz rok, Martič pa je udaril Kranjca s stolom po glavi. Nato je nastal vrišč in trušč ter splošen pretep. Gostilničar je pretep nadaljeval. Najprej je vrgel Stipanič Kranjca ob tla, Sintič in Martič pa sta ga obdelovala z odprtimi noži. Kranjc je zadobil na hrbtu in desnem stegnu mnogo poškodb, ter je izgubil prav veliko krvi. Prepeljali so ga v Krško v bolnišnico, kjer mu je bilo pa vedno slabše. Izgubil je nazadnje zavest in je dne 19. marca vsled prizadetih mu ran umrl. Čuje se, da sta hotela Mar-

tič in Sintič pobegniti v Ameriko, pa so ju še pravočasno prijeli orožniki in ju odgnali v zapore kostanjeviške sodnije.

d **Mirna peč**. Jože Slak, po domače Janžgarjev, je mojster v svoji stroki. Star je komaj 16 let in doma iz Malega Vrha pri Mirni peči, pa je začel ponarejati kovani denar. Ponaredil je 20vinarske komade tako, da je udaril košček svinca na pravi denar in potem obrezal svinec. Seveda je na tem denarju vse narobe, številke in črke. Vendar je opetovano kaj kupil in menjal ponarejen denar v Kostanjevici prodajalni v Mirni peči, dokler mu niso prišli na sled. Na ponarejenem denarju se vidi, da ga je ponarejal neizkušen otrok.

d **Hrastje**. Pot čez Gorjance je bila svoj čas na glasu kot skrajno nevarna. Vedno se je zopet slišalo, da so našemljeni neznanzi zlikovci napadli posamične potnike, pa tudi cele skupine. Odkar je pa orožniška postaja na Cerovcu, so napadi popolnoma prenehali in zdaj ni lepšega in varnejšega izleta, osobito v maju, nego na vrh Gorjancev po krasno izpeljani državni cesti. Toda strah pred Gorjanci še tiči našemu ljudstvu v kosteh. Dne 21. marca zvečer je bilo popolnoma temno in megleno. Kakor skoraj vsako noč, je tudi ta večer patroliral orožnik Vidmar na vrhu Gorjancev po državni cesti. Od Hrastja gor se pripelje dolg gospodarski voz brez luči. Orožnik ga pozove na primerno daljavo, da se naj ustavi in legitimuje. Voznik pa, ki je imel bojda na vozu neko žensko, in ki je najbrže dremal, je gotovo mislil, da ga hoče kdo napasti in ubiti. Udaril je po konjih in jih zapodil v galop. Orožnik pa, ki je mislil, da voznik klubuje, se je prijel za voz in tekkel za vozom. Ker je zagrabil tudi za vajeti in jih vlekel, so zavili konji na kraj ceste in zadeli z vozom ob cestni kamen. Orožnik je med tem padel, vendar se menda ni poškodoval. Voznik pa je znova ošvrknil konje in jih podil ter bil vesel, da je odbil njemu namenjeni roparski napad, ker v temi najbrže orožnika ni spoznal.

d **Iz kolovraške okolice** se nam piše: V Kolovratu pase izročeno mu čredo župnik Knol. Da pa ne bo kdo mislil, da je ta župnik izjema svojih bojaželjnih sodrugov, zato podamo čitateljem »Slovenskega Doma« za danes kratek opis, kaj vse se upa duhovnik napram svojim faranom. Na dan 6. marca t. l. je napovedal običajno veliko izpraševanje za moše. Mesto da bi nam razlagal verske resnice, začel je predlagati, da bo treba zidati mežnarijo, v kateri bi po naših mislih našli zavetje Čuki in marinariče, na stroške davkoplačevalcev. Ker se pa precejšno število zavednih mož ni strinjalo z njegovim predlogom, jel nam je pretiti z orožniki, katerih se pa pri gospodarskih vprašanjih seveda ne bojimo. Privrela mu je na dan vsa klerikalna manira, vsled česar ni bil čisto nič izbirčen v izrazih. To mu pa še ni bilo dovolj, zato je v nedeljo dne 12. sušca t. l.

nadaljeval na prižnici. Rekel je, da so v Žvaruljah, Dolgobrdi in Vrhu same barabe, divjaki, svinje itd. Zagrozil je, da letos ne bo v Žvaruljah običajnega blagoslova velikonočnega jagnjeta in da niti s svetim obhajilom ne bo tja prišel, kar je tudi istinito držal. Ko je stara ženica Franca Strehar z Vrha smrtno zbolela, poslala je po njega, da bi prišel k nji z zadnjimi tolažili. On pa je odgovoril: »Jaz ne obhajam svinj in barab.« To nam je bilo pa že nekoliko preveč, zato smo ga ovdili e. kr. okrajnemu sodišču v Litiji. Ko je zaznal, da je ovaden, je dne 19. sušca t. l. vnovič na leci ponovil žaljive psovke. Tozadevna obravnava se je vršila dne 22. marca pri e. kr. sodišču v Litiji, kjer so mu za ta junaški čin nakazali 10 dni zapora, oziroma 150 kron kazni in poravnavo vseh sodnijskih stroškov. Ker je pa s to kaznijo njegov zlobni jeziček še premalo prikrajšan, zato se bo njegova mošnja bržkone vnovič za nekaj kron zlažšala. Zatorej na svidenje v Litiji! — Naznanjamo tudi, da je pretečeni teden preminul tukajšni posestnik, dober gospodar in nevstrašen pristaš napredne stranke gospod Štefan Hribar v starosti 47 let. Njegovi rodbini naše sožalje.

d **Mokronog**. Tu je umrla oskrbnikova vdova gospa Neža Tekavčič, rojena Hočevar. Naj v miru počiva!

d **Iz Semiča**. V nedeljo, dne 19. marca je prišel k nam potovalni učitelj gosp. Humeč, ki je imel popoldne v šoli predavanje o sadjereji itd. Občinstvo je pazno sledilo vsaki njegovi besedi. Videlo se je, kako si ljudstvo želi pouka. A žal, tako malo se brigajo za nas Belokranjce, kvečjemu kadar so deželno- ali državnozborske volitve. Takrat pride kak Lampe ali Jarc metat pesek v oči. Razočarani pa smo bili, ko nam je gosp. Humeč med predavanjem predstavil župnika kot vzornega strokovnjaka v sadjereji in poljedelstvu, rekoč: Lahko ste ponosni, da imate takega strokovnjaka v svoji sredi. Če rabite kak svet, obrnite se na župnika. — G. Humeč, če nam boste take strokovnjake priporočali, potem le doma ostanite, ker poznamo bolj nego vi župnikovo strokovnjaštvo. Ako bi se ravnali po župnikovem vzgledu, bi ne imeli ne krompirja, ne koruze. Gosp. Humeč, kadar pridete zopet v Semič, držite se le svoje stroke ter opustite reklamo, naj si bo za župnika ali takega trgovca klerikalnega mišljenja, ker to ne spada na strokovna predavanja.

d **Št. Janž na Dolenjskem**. Dne 23. marca je imela Rozalija Plazar iz Budne vasi sodnijsko obravnavo z Marijo Kos iz Lapušnika. Pri obravnavi je bil zaslišan tudi župnik Nemanič. Šlo je pa zaradi nekega »suhega kšefta«. — Župnik je nekega popoldne povabil cerkvene pevke v župnišče na malo južino, med katerimi je bila tudi Antonija Plazar. Ker je pa južina dolgo trajala in proti večeru še slabo vreme nastopilo, je župnik vsem pevkam po-

nadil prenočišče v župnišču (kakor je tudi pri sodišču izpovedal: »zaradi slabega vremena sem jih obdržal«). Ko so se pevke jako zadovoljne in župniku hvaležne podale k počitku v odloženo sobo, se je ba je naenkrat odstranila pobožna Marijina devica Antonija Plazar. Njena postelja je ostala celo noč prazna. Slišati je že bilo, da je tudi že prej baje večkrat prenočila v župnišču in tako je ljudstvo to prijateljstvo med župnikom in Plazarjevo imenovalo »suh kšeft«. Prišla je pa ta vest tudi Rozaliji Plazar na uho, ta pa je obdolžila Marijo Kos, češ, da je ona to nesramno laž na dan spravila. Kos jo je šla tožiti in Plazar bi bila kaznovana, če bi ne bil župnik prigovarjal, da ste se poravnali. Plazar bi morala plačati sodnijske stroške, plačal jih je pa mesto nje — župnik. Kakor razvidno, ni bila Marija Kos v nobeni stiki z omenjeno lažjo. Ker je bila pa tudi Marijina devica, se je takoj odpovedala, rekoč: »Ne maram biti več pri takih hinavkah.« Da bi se pa o župniku kaj slabega ne mislilo, se je takoj v nedeljo poslužil peska, katerega je nametal pri shodu Marijini družbi v oči. Nejal je nezadovoljivo: »Ta teden sem imel zaradi ene osebe pot do sodnije, ki je tožila, pa ni nič iztožila. Ko sem pa domov prišel, sem jo pa takoj iz družbe vrgel,« ter skočil k prednici, potegnil jo za nos, hoteč pokazati, kako jo je vrgel.

d Škocijan pri Mokronogu. Eden izmed »posvečenih« se v zadnji številki pod krinko poslanske imunitete brez vednosti zaletuje v obče spoštovanega nadučitelja Benedičiča, češ, ta »brezverec« uči v šoli otroke krasti, in to mu očita le, ker v svoji zaslepljenosti meni, da je on pisal v zadnji številki »Slovenskega Doma« o »Marijinih devicah« in o »Orlih« »Čukuladi«. Te »bridke« resnice jih bodejo v oči! Dobro, da vemo, kje jih čevlji žuli! Celo gobezdanje nesramnega dopisuna si bo znalo ljudstvo najbolje samo razlagati po izpovedbi svojih otrok; zato nadaljevanje prepustim ljudski obsodbi. Na vse druge famozne obdolžitve pa bi bilo na tem mestu odgovarjati: bob ob steno. **Rečem le, kdor se zadnji smeje, se smeje najbolje! Capito!**

Resnični dopisovalec.

d Iz Škocijana pri Mokronogu. V zadnji številki »Domoljuba« je v dopisu »iz Škocijana pri Dobravi« nagromadil neki dopisun toliko laži, da mu moram odgovoriti, dasi sem že lansko leto izjavil javno, da na nepodpisane članke ne bom odgovarjal. — Ker me v prvi vrsti napada kot pisca nekih dopisov v »Slovenskem Domu«, mu povem, da ni naletel na pravo addresso, ker dotičnih člankov nisem pisal jaz, niti nisem vedel za nje, dokler jih nisem bral v listu. To trdim in izjavljam pod častno besedo in prosim, da mi slavnostno uredništvo to tudi potrdi. Vsa tozadevna namigavanja prepuščam dotičnemu pisnu, ki bo že obračunal z grdim dopisunom. O meni piše, »da v šoli učim otroke, da izti-

kajo po gnezdih za jajci zato, da se vozijo na »ringelšpilu.« Grdi, lažnjivi in obrekljivi dopisun sam prav dobro ve, da je ta trditev najgrša laž, kar si jih je še dosedaj izmislil, in teh ni malo. Saj gre po celi fari glas, da večjega lažnjiveca v fari ni, kot dotični dopisun. To je dokazal najbolj z ono trditvijo in ljudem sam oči odprl, ker je vsem prizadetim staršem znano, da je vsa ta trditev gola in debela laž. Isto velja tudi o že pozabljenem šolskem uradnem pečatu. — Ne bom tu razpravljaj, kaj je služilo podlemu dopisunu kot podlaga njegovim lažem, ker bi dopis preveč narasel. Rečem samo: sveti postni čas je, čas pokore. Pojdi v se, lažnjivi obrekovalec, izprašaj si vest in naloži si za take in enake grehe pokoro, odpustiš si jih tako menda sam. **Ako si pa poštenjak, pokaži se s polnim imenom! Ali pa napiši še enkrat omenjene laži, jih podpiši s svojim imenom in jih pošlji c. kr. okrajnemu ali deželnemu šolskemu svetu,** da uvede proti meni disciplinarno preiskavo. Povem ti pa, da ti nalože potem drugi gospodje pošteno pokoro. — Ako pa ne storiš ne tega, ne onega, vedi, da imaš manj vesti in manj poštenja, kot najslabši ciganski pes. Zdiš se mi, kot pes za visokim plotom, ki laja na mimoidoče, ker ve, da ga kamen ne more zadeti. Izjavljam pa še enkrat, da na nepodpisane članke ne odgovarjam več.

Ivan Benedičič
nadučitelj.

O p. uredništva: Izjavljam, da nam gosp. nadučitelj Ivan Benedičič ni poslal nobenega dopisa in da tudi ni v nikaki zvezi z dopisi iz Škocijana.

d Trebelno. Gotovo se bode vprašali gosp. urednik, kako to, da sem svoj aparat poslal enkrat v ta kraj, iz katerega ni bilo v »Slovenskem Domu« nobenega dopisa. Veste, župnik Hladnik, poslanec pete kurije za deželni zbor je zaslovel že do nas v Trebnje zaradi svoje sirovosti. Zato sem se hotel sam prepričati o istinitosti te govorice. Zato vam hočem danes nekaj poročati, ostalo pa si pridržim za prihodnjic. Ta gospod je zopet vpeljal nedeljsko šolo, ki je od oblasti že zdavnaj odpravljena. Ni pa otrok, ki so odrasli šoli, samo povabil, naj pride, kdor hoče, ampak je zaukazal, da morajo priti vsi dečki ob nedeljah od 9. do 10. dopoldne, deklice pa od 1. do 2. popoldne. Zraven tega je še s prižnice povedal vsem očetom in materam v nelepah besedah, da morajo pošiljati otroke v šolo: Da mi ja vsi pošljete otroke v nedeljsko šolo! Kdor ga ne bo poslal, temu bom občutno škodoval, kjer in kadar se bo dale; kdor bo pa vedno pošiljal otroke v šolo, temu bom skušal vedno koristiti. Povedati vam p a še moram, kako ta božji namestnik uči v tej protipostavni šoli. Namesto lepe, mirne besede, padajo klofute in udriha palica; gorje onemu, ki bi takoj ne razumel fajmoštrove besede, dobi jih, da je kar črn. Lep pedagog, kaj ne. Vrh tega si oroci ne znajo pomagati. Doma si to-

žiti ne upajo, ker bi dobili eno porejico brezovega olja več, in če so starši toliko pametni, da otrokom verjamejo, se pa ne upajo pritožiti in tudi otroke v šolo še vedno priganjajo, ker se boje, da bi župnik ne uresničil grožnje, ki jo je izrekel na prižnici. Vendar pa se časih zgodi, da starši ne morejo poslati otroka v to šolo. Tako je Zore s Trebelnega v nedeljo, dne 26. marca poslal svojega sinčka mesto v šolo v trgovino po špirit in olje, da bi si skuhal smolo, s katero se zamaže drevje pri cepljenju. Po maši, ko je prišel deček iz cerkve, ga je zagrabil župnik za vrat, ne da bi izpregovoril le besedico, ga vlekel v župnišče v svojo klet, kjer mu jih je naložil 11 s svojimi pestmi na glavo, da je bil otrok ves zatečen in črn. Za enkrat naj zadostuje. Omenim le še, da ljudje komaj čakajo, da bi prišlo to v javnost, ker se sami ne upajo storiti kaj v tem oziru. Mislim, da bo to in kar bo še prišlo na dan, zbudilo občno zanimanje in da bo enkrat konec temu srednjeveškemu suženjstvu, v katerem žive ljudje na Trebelnem.

d Banjaloka. Občni zbor Kmečke posojilnice in hranilnice v Banjaloki se vrši kakor razvidno iz inserata, dne 9. aprila t. l. ob 3. popoldne v prostorih gosp. Matije Kajfeža v Banjaloki št. 1. — Udeležite se tega zborovanja polnoštevilno, da se **prepričate o neosnovanih napadih na posojilnico in o nje poslovanju.**

g Ivančna gorica. Pri trgovcu Rojeu se je učil kot trgovski vajenec Viktor Zajc. Ta vajenec je že delj časa zlorabljal okoli šest let staro Jožefo Š. in devetletno Ivano M. Orožnikom je prišlo to na uho in so ga odtirali v zapor v Višnjo goro.

o Gorenjske novice o

g Št. Vid nad Ljubljano. Okrajne ceste v ljubljanski okolici so prav v škandaloznem stanju. Blata je v dostih krajih na celo ped visoko, cestna tla pa se pod vsakim količkom težkim vozom udirajo, da vsled tega živina grozno trpi. Cestna uprava na teh cestah je v oskrbi Antona Belca, šentvidskega Klanfarja. Ta vzorni cestni načelnik se večkrat vozi po teh cestah na ogled, v kakšnem stanu da so in ima za ta potovanja poleg mastne plače baje še posebne dnevne dijete 10—14 K. Če bi ta zaslužni in radodarni Klanfar namesto, da si daje za taka popotovanja plačevati dijete, isti denar izdal za voznike, da bi napeljali na ceste gramoza, bi tisočem voznikov in živinčet olajšal pot. To se pa bržkone ne bo zgodilo, ker Klanfar se lahko pelje na ogled tudi po slabih potih, pa preje obrne proti domu, saj vseeno zasluži dijete. — Naš dični Zabret se je tudi zadnjič na škofov račun jezil nad »Slovenskim Domom«, ker mu je že večkrat štrana zmešal. Na škofov račun pravimo, ker na račun »Slovenskega Doma« se ni mogel, ker »Slovenski Dom« ima po tej škofovi in

Zabretovi prepovedi ravno toliko naročnikov, kot jih je imel prej. Na take prepovedi pač ne damo nič. Zato še-le danes to omenimo, ker smatramo pod častjo, da bi naročnike »Slovenskega Doma« opozarjali na njihovo dolžnost. Zabret pa naj se le jezi, bomo že skrbeli, da pridejo njegova dobra dela pred javnost.

g Zapuže. Pri nas je umrl dne 21. marca 70letni Andrej Brececljik. Bil je posestnik lepe kmetije ter vzoren gospodar. Ugledni rodbini pokojnikovi naše sozljaje.

g Iz Moravč. Škoduj svojemu bližnjemu, kjer in kolikor moreš. Ne brigaj se za reveže, ampak hodi k bogatinu in ga sili, da naredi oporeko za — bisago. — Deset minut od Moravč stoji v bregu mala kajža — podrtija. Streha vsa razbita, za strop par tramov, tal nobenih. Stene razrušene in zamašene s cunjami, mesto oken pa so razprostrte zopet — cunje. Po tleh človeško blato. V celi sobi je samo razbit kovčeg in na pol podrta peč. V tej podrtiji živita 83letna starka in njen sin, kateri je nekoliko slaboumen. Dokler je bil zdrav, je še toliko zaslužil, da sta se z materjo preživela. Pred 14. dnevi pa je zbolel na pljučnici in dobil hud »gift«. Pol mrtev se je privlekel domu in zlezal na podrto peč k materi, katera je tam sedela že celo zimo, ne da bi se kam ganila, med tem, ko je sin spal brez odeje na zemlji! Mati je zavita vsa v cunje. Potrebo je opravljala kar za pečjo, tako, da je sedela cel čas v svojem blatu! Tudi sin, ko je zbolel, je opravljal potrebo v obleko. — In drtijski g. župan se cel čas ni zmenil za to revščino, kakršna ne more obstati niti med največjimi divjaki v Afriki. Še-le, ko so ga gg. orožniki naznanili glavarstvu, je šel pogledat — revščino. Vse, kar je ukrenil, je bilo to, da je dobil dekle, katero naj bi jima streglo, in da je za sina napravil posteljo na zemlji iz slame! Sicer pa je pustil mater sedeti v svojem blatu; hišo neopopravljeno. — Upamo, da ga slavno glavarstvo že korenito pouči, kaj je njegova dolžnost. — In naši gospodje duhovniki! Mislite, da se kdo zmeni za to revščino? Kaj še. Saj niso za to, da bi tolažili bolnike in reveže. Če bi imela uboga mati par tisočakov — kakor jih imajo Klobčarjev oče — kaj, gospod dekan — potem bi se gotovo potrudili tja. Morda bi se potem pripeljal še sam prevzvišeni gospod knezof škof Anton Bonaventura? Kaj, g. dekan, vi niste za to tukaj, da bi reveže tolažili in podpirali? In vidva, gospoda kaplana, seveda tudi nimata časa za reveža? Kdo bi potem agitiral, ljudi zmerjal, vznemirjal in tožbe delal? Ali ni res tako? Pa naj še kdo reče, da niso naši duhovniki na svojem mestu!

g Iz Vrhpolja pri Moravčah. Predzadnji »Domoljub« se zaletava v vrhpoljsko Micko. Ker pa je na Vrhpolju več Mick, ne vemo, katera mu je tako priljubljena, mislimo pa, da farovška. Nekatere zelo za-

nima, kdo piše v naš priljubljeni »Slovenski Dom«. Tistim povemo, da smo pripravljene izdati dopisnika, ako dajo ponudeni tisoč kron za Ciril - Metodovo družbo. Torej korajžo! — Gospod Frone! Ali bi nam povedali, kdo dobi tisto uro, katero ste poddedovali. Mislimo, da jo je predsednik »Katoliškega izobraževalnega društva v Moravčah«, kateri jo bode imel sedaj čas navijati 48 ur skupaj, pač zaslužil. Ko se potre, se bodo lahko igrali z njo njegovi otroci.

g Iz Selške doline. Na praznik sv. Jožefa je bil Peter Kunstelj, hlapec pri posestniku Josipu Pavliču na Studenem v klerikalni gostilni »Gospodarske zadruge« na Česnjici in ko se je popoldne okrog 4. namenil iti domov, ter stopi še skozi vrata gostilniške sobe, ga pograbit, kakor besna, župan Fran Preve in načelnik hranilnice in posojilnice Luka Pogačnik ter ga hočeta vreči na cesto. Kunstelj se je branil in se je hotel silovitežev otresti, toda med tem sta klerikalna prvaka hlapca že podrla na tla in ga je Luka Pogačnik s tako silo udaril po glavi, da je bil takoj ves krvav in še-le potem sta ga pustila, ko sta videla, da leži pred njima v krvi. Raztrgala sta mu obleko, kravato in ovratnik. Luka Pogačnik je že delj časa sovražil hlapca Kunstlja ter je že pred nekaj časom rekel Pavliču, naj ga spodi. Ker si je Kunstelj poškodoval nogo pri delu, da je sedaj nekoliko pohabljen, ga imenuje klerikalni načelnik »krevlja«. Vsa zadeva je bila naznanjena orožnikom in zato upamo, da bode sodišče tema klerikalnima petelinoma po zaslugi za pretepanje postriglo peroti. Nedavno tega je bil z bičevnikom tepen tudi hlapec poslanca Demšarja, ker menda ni drva tako zložil, kakor bi bil moral in zato ga je »Šimena« z bičevnikom namahal, da se je več dni hlapcu poznalo na hrbtu, potem se je pa še čez par dni iz njega norčeval. Hlapec se je nato pritožil pri svojem gospodarju poslancu Demšarju, da ga je »Šimena« pretepal, ko je drva vozil, in dični poslanec je rekel v pomilovanje, »ja, si že zaslužil.« Še eno leto ni minulo, ko je pokojni Tušek šel s krvavo glavo od svojega svaka proti domu in potem umrl in že se pojavljajo novi slučajji. Klerikalci so menda mnenja, da z osebo, ki jim ni po volji, lahko delajo kar hočejo.

g Trzin. Dne 18. marca med jutranjo mašo se je splazil neznan tat v naše zaprto župnišče in ukradel 8 K in krtačo. Skušal je tudi vdreti v neko zaprto sobo, kar se mu pa ni posrečilo. Tudi klet je obiskal in izpil nekaj vina ter vzel s seboj nekaj jabolk. Na mestu je pustil gorjačo, ki jo je očitvidno vzel s seboj v svojo obrambo.

g Ihan. Preteklo soboto je šel neki 18letni fant iz Ljubljane, ko je prenočil v Domžalah, med 6. in 7. uro proti Ihanu. Zunaj Ihana se mu je pripeljal nasproti 11letni posestnikov sin Herman Grčar na kolesu. Tega je ustavil, se polastil njego-

vega kolesa in se odpeljal v smeri proti Litiji. Med potjo je ponudil kolo nekemu mlinarju za 80 K. Oškodovanec pa je bil med tem že obvestil orožnike v Litiji, ki so roparja prijeli.

g Dobrava pri Podnartu. Tu je po kratki bolezn umrl posestnik gosp. Matvez Šolar v starosti 67 let. Pokojnik je bil odločen in zvest naprednjak, kakršni so redko sejani. Bodi mu blag spomin!

g Škofja Loka. II. zlet gorenjske sokolske župe se bo vršil v nedeljo, dne 9. julija 1911 v Škofji Loki. Ob tej priliki bo tudi tamošnje sokolsko društvo razvilo svoj prapor. Spričo tega je za stalno pričakovati, da stori vsak gorenjski Sokol svojo dolžnost in prihiti isti dan s svojimi sobraty v naše prijazno gorenjsko mesto — Škofjo Loko. Ravnotako se nadejamo, da se bodo tega redkega slavlja udeležile tudi vse ostale naše sokolske župe in njih društva ter da pošljejo v čim največjem številu svoje krepke sokolske čete k našim krepkim Gorenjcem. Na našem lepem Gorenjskem bo našel vsakdo zavedno in gostoljubno slovensko ljudstvo. Na tem zletu se bodo izvajale proste in orodne vaje in vršile tekme, kakor je o tem poročal zadnji »Vestnik gorenjske sokolske župe«. Za sedaj le opozarjamo na ta zlet in razvitje mladega, a čvrstega škofjeloškega »Sokola« in prosimo vsa naša narodna društva, da se pri svojih prireditvah ozirajo na dan 9. julija. Spored tega slavlja in druge podrobnosti se bodo še pravočasno objavile. Na zdar!

g Iz Tržiča. Neusmiljena je smrt. S kruto roko poseže sedaj sem, sedaj tja in nešteto krat ugrabi bitje, ki bi bilo bolje, da bi se ga ognila. Tržiškemu Slovenstvu je zadala pretekli teden nenadomestno izgubo. Kdor ve, s kakimi težkočami se moramo boriti Slovenci v Tržiču proti gospodarsko močnejšemu tujcu za svoj obstanek, ta bo pač pojnil, da je izguba vsakega posameznega bojvnika za našo sveto stvar skoraj nenadomestna izguba za ves slovenski Tržič. Pred dobrimi desetimi leti je prišel Ivan Cizel, štajerski rojak, kot sodni kancelist v Tržič. Videl je žalostne razmere tržiške, videl kruto zatiranje slovenskega življa od strani priseljenih tujcev in zakrvavelo je njegovo rodoljubno srce. Posegel je aktivno v boj, in od tistega časa ne moremo zabeležiti ni najmanjšega dogodka v tržiškem narodnem življenju, kamor ne bi posegla njegova spretna, srečna roka. Prvi njegov korak je bil, da se je vpisal za člana v slovensko bralno društvo, v istem času edino narodno društvo. In vseh deset let je živel — rekel bi — samo za to društvo. Vse težke boje, vse častne dneve tega društva je doživel in edino veselje mu je bilo, da je društvo kljub vsem bojem vedno boljje uspevalo. Društvo pa ni pozabilo, koliko je temu možu dolžno za svoj prosep in podelilo mu je najvažnejšo funkcijo v društvu — blagajništvo. Z izredno vestnostjo in

neumorno marljivostjo je vodil svoje posle kot društveni blagajnik, a poleg tega ni bilo ni ene slavnosti, pri kateri bi ne sodeloval kot aranžer. In ko so se pozneje ustanovila še druga narodna društva: podružnica sv. Cirila in Metoda, »Sokol«, podružnica planinskega društva, bil je vedno med prvimi, ki je z odkritosrčnim veseljem pozdravil vsak tak pojav v narodnem življenju in podpiral vsako društvo z isto nesebičnostjo. A bil je in ni ga več. Težka je izguba, ki je zadela narodni Tržič, društva pa — osobito bralno društvo — so izgubila močan steber. Koliko neso-glasi, nastalih iz različnih naziranj, je izgubil s svojo mehko roko! Kolikokrat se je usula nezaslužno cela ploha očitaj na njega, ki je vedno le miril in gladil! Prestal in pozabil je vse, samo da je videl prospevati slovensko stvar, za katero je goril z vsem svojim sreem. Dobro so poznala društva to njegovo tiho, zlato srce, in dobro pojmi jo veliko izgubo, ki jih je zadela z njegovo smrtjo. Dokazala so to z venci, častno udeležbo in petjem pred hišo, v cerkvi in na grobu, pokazala so društva veliko spoštovanje do blagega pokojnika. Želeli bi pa, da bi si podali tudi posamezniki roke v spravo ob njegovem grobu, kajti to bi najlepše osvetlilo njegovo delo, kateremu je posvetil vse svoje bivanje v Tržiču. Ob spominu na Ivana Cizla naj izginejo vse najmanjše sence izmed nas, zasije naj nam solnce bratske ljubezni. To mu bo najlepši spomenik. Slava mu!

o Notranjske novice o

n Begunje pri Cerknici. Umrl je po dolgi, hudi bolezni gosp. Jakob Meden, posestnik. Pokojnik je bil po vsi Notranjski znan in priljubljen. V političnem oziru je bil eden najzvestejših pristašev narodno - napredne stranke, za katero je svoječasno na Notranjskem mnogo storil. Bodi vrlemu možu ohranjen blag spomin!

n Planina pri Rakeku. Urezal se je naš župnik Rihar, ko je grmel s prižnice zoper napredne časopise. Sicer se navadnemu človeku večkrat pripeti, da doseže ravno nasprotno tega, česar si želi, da pa je imel tako smolo gospod župnik Rihar, ki je dosedaj po zaslugi par kimavcev še vedno nekronani vodja planinske doline, je vzbudilo mnogo smeha med njemu najbolj vdanimi ovčicami. Ljudje, ki do tedaj naprednih časopisov sploh poznali niso, so se začeli za nje zanimati in vpraševati po »Slovenskem Domu« in »Slov. Narodu«. Umevno je, da sta se jim ta dva lista bolj dopadla, kakor pa cokolarski »Slovenec«, ki je dosegel v sobotni številki vrhunec svoje surovosti, ko je imenoval poštenega in izobraženega človeka prasec! Tudi to bi morali poudarjati g. župnik, ako hočete govoriti pošteno. Kristus ni zahajal v tempelje, da bi ljudem resnico prikrival, ampak odkrival. Vi pa delate ravno nasprot-

no, ker mu priporočate liste, ki so bili mnogo večkrat toženi pred porotniki, kakor pa napredni listi. Imeli boste jako ne-hvaležno nalogo, ako boste morali Planincem priporočati »Slovenca« in »Domoljuba«, ki stremita za tem, da slepita ubogo nevedno ljudstvo, ker hočeta imeti kmeta za konjička, s katerim naj se duhovščina igra. Tudi poslanec Gostinčar bo imel pri nas malo bolj trnjevo pot, ako ga bo priporočal tako nizkotno pisani list, kakor je »Slovenec«. — Planinci! Baš to župnikovo kričanje zoper napredno časopisje, ki spada vse kam drugam, kakor v hišo božjo, kjer bi se moral oznanjevati mir in ljubezen do bližnjega, naj vam bo v bodrilo, da vzamete v roke napredne časopise. Prepričani bodite, da tisti, ki več bere, več ve. Ako hočete soditi zvon po glasu, morate slišati, kako udarja na obe strani. Če boste tako storili, potem boste postali samozavestni in v državni zbor boste volili moža, ki bo vaše rane v resnici odkrival. Dandanes pa se vam posmehuje vse, ker ste bili odvisni in volili, kakor vam je veleval župnik. Napredno kmečko glasilo »Slovenski Dom« je tako poceni, da si ga lahko vsakdo naroči. Ko boste brali par števil, se vam bo gotovo bolj priljubil, kakor pa »Domoljub«, ki ima toliko laži v sebi, kakor besed.

n Postojna. V nedeljo se je vršil I. redni občni zbor »Idrijske sokolske župe« v Postojni v »Narodnem hotelu«. Udeležba je bila od sokolskih strani od vseh krajev Notranjske dovoljna. Po poročilu odbora smo izprevideli, kako marljivo deluje ta korporacija, za kar gre vsa čast br. starosti Engelbertu Ganglu, tajniku br. Jurmanu in načelniku Jul. Novaku. Občni zbor je počastil tudi gosp. župan Pikel ter mnogo odličnega občinstva ter naš ženski oddelek. Udeležba bi bila lahko boljša od strani Postojnčanov.

n Postojna. Godbeno društvo, ki je imelo dne 27. marca občni zbor, je izvolilo naslednji odbor za prihodnje društveno leto: predsednikom g. dr. Anton Pilshofer, c. kr. okrajni glavar; podpredsednikom g. Gregor Pikel, župan, trgovec in posestnik; tajnikom g. Dominik Dereani, c. kr. višji davčni upravnik; blagajnikom g. Fran Kutin, trgovec in posestnik; ravnateljem g. Ferdo Juvane, šolski vodja; odbornikom g. Pavel Jurca, hotelir. Pregledovalcem računov g. Andrej Baraga in g. Alojzij Burger. Iz poročila tajnikovega smo izprevideli, da godbeno društvo pod novim, marljivim kapelnikom g. Mazejem pridno deluje in napreduje. Godba, ki šteje sedaj 20 mož, je tako dobro izurjena, da jo zamoremo društvom, ki prirejajo kake veselice, najtopleje priporočati. Svoji k svojim!

n Postojna. Zaloga edine slovenske kisle vode »Tolstovrške slatine« je v Postojni pri tvrdki F. Kutin ter opozarjamo na današnji inserat. Priporočati je, da se podpira to novo narodno podjetje, osobito

ker ta voda ne zaostaja za nobeno drugo rudninsko vodo, poleg tega gre del čistega dohodka v narodne namene. — K stavbni sezoni. Stara kaplanija se podere ter župnišče vzdigne za eno nadstropje. Na mestu stare kaplanije se sezida modern, vili podobni prizidek, kar bode v okras mestu. Gradbo prevzame domači stavbenik gosp. Rusjan. — Avtomobilna družba za vožnjo med Postojno in Gorico t. j. osebno in pošto, se snuje v Postojni.

n Postojna. Hlapcu Franu Novaku je ukradel iz žepa hlače, ki jih je imel obešene v hlevu, neznan tat 53 K, pustil mu je pa 130 K, ki jih je imel Novak shranjene v istem žepu.

n Dol pri Idriji. Trideset let stari, samski in vedno brezposelni hlapec Fran Lapajne iz Dol pri Idriji, je zelo nevaren tuji lastnini. Že 14krat je bil zaradi različnih prestopkov kaznovan in je prišel še-le pred kakimi tremi tedni iz zaporu v Idriji. Dne 8. marca pa se je že splazil na podstrežje posestnika Frana Eržena v Jeličnem vrhu ter tam vlomil v zaprto omaro. Pri tem delu so ga presenetili in prepočili, drugi dan pa se je vrnil in vlomil v podstrežno sobo. Domači ljudje pa so ga dobili ravno v trenutku, ko je hotel ukrasti nekaj obleke. Ukradel pa je že prej Blažu Pajerju v Dolih tri nove srajce in mu pustil zato dve raztrgani. Lapajne se preseli zopet v Idrijo k okrajnemu sodišču.

n Vipava. Javiti moram žalostno novico. Zapustil nas je gospod Ivan Mesesnel ter se preselil na drugi svet. — Do zadnjega trenutka smo si mislili in upali, da se bode njegovo zdravje obrnilo na bolje, toda dne 28. marca — ravno čez 14 dni, kar ga je položilo na posteljo — zjutraj nas je zapustil in je šel v večnost, kjer ni nobenih bolečin, skrbi in nadlog. Gasilno društvo je izgubilo v njem svojega načelnika in družina svojega gospodarja. To je strašno, to je hudo, nenadomestljivo. — Ljudje so se izpraševali, je - li mogoče, da je gospod Mesesnel umrl, on, ki je bil z vsakim tako prijazen, on, ki se je toliko trudil za napredna društva, posebno za gasilno društvo, kojega načelnik je bil skoraj 15 let. Pred par leti je bil tudi odlikovan z zaslužno svetinjo za 25letno sodelovanje pri društvu. Skrbel je za društvo, je takorekoč ga vzgojil in negoval, ko je bilo še v povoju, mnogo je žrtvoval, a sedaj ga ni več — neverjetno, a resnično. Ob njegovi prezgodnji smrti žaluje gasilno društvo; — žalujejo njegovi znanci in prijatelji, kojih je mnogo imel. In to naj bo tudi v tolažbo preostali rodbini, koji izrekamo iskreno sožalje!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Rudolf Šega.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 25. marca 1911.

Trst: 70, 41, 33, 2, 1.

Linc: 13, 33, 73, 9, 56.

Dvignjene v sredo, dne 29. marca 1911.

Praga: 34, 78, 82, 48, 85.

LISTEK

Proti vsemu.

Češki spisal Al. Jirasek.

Prvi del.

(Dalje.)

VII.

Pogosto je pravil plemič z Gvozdnege s posmehom svoji sedaj že mrtvi ženi, da krivega starega lesa ne zravna zlepa kdo. In vendar se je zgodil ta čudež. Sam je prišel do spoznanja, da bi bilo za njega, ki se je postaral v zlobi, nujno potrebno, da se poboljša, da izpraša svojo vest in se v srčni pokori očisti. Do tega spoznanja ga je pripravil, kakor sto in sto drugih, zgovorni Jan Hus. Tako se je znal plemič od tedaj premagovati, da ni nikdar in nikjer vzplamtel v jezi in besnosti. Mirnejši je postal proti svojim podložnikom; ni zahteval več brez usmiljenja desetine in če je bilo kmečko mito, ki je bilo dano le do smrti, izpraznjeno, je je oddajal ubogim sorodnikom umrlega kmeta, česar bi prej ne bil nikdar storil, če tudi si je bil svest krivice.

Že prvo leto potem, ko se je seznanil z mojstrom Husom, je hotel storjeno krivico popraviti s tem, da je — posebno še na prigovarjanje svoje hčerke — vzel k sebi siroto sina svojega brata. Andrej je bil takrat dvanajst let star. On sam pa se je vozil vedno za mojstrom Janom in je pošiljal tudi druge k njemu, zlasti pa svoje kmečke podložnike in nekatere svoje podanike. Tudi druge plemiče, s katerimi je bil znan, in njih podložnike je spodbujal, da naj gredo k ljubljenuemu mojstru in krščanskemu propovedniku in naj poslušajo njegove besede. Sam je sedel na svojem rjavčku in jahal njim na čelu, sledili pa so mu ljudje na lestvenicah, na konjih, ali pa tudi peš. In vsi so goreli v svetem ognju.

Vsi zavzeti so se vračali in bili so navdušeni od zgovornosti in dobrote praškega mojstra; vsak je hvalil njegovo pobožnost in pravičnost, da on sam kot duhovnik tepe nevredne svoje stanovske tovariše z besedami in jim očita njih grešno življenje. Vsi so ga hvalili, ker je vzpodbujal vse k rednemu in krščanskemu življenju, gospode in hlapce, staro in mlado, device in mladeniče.

Na Gvozdnege je bilo sedaj tiho. Niso se shajali več tam sosedu ne na lov, ne na pojedine. Tudi družini se je boljše godilo. Gospodar je ravnal z njo milejše, in zvečer, če je sklicala gospa Zdena vse k molitvi, je klečal tudi plemič med njimi in je sam na koncu začel peti. Ven v temno noč se je glasila pobožna pesem do stare lipe, večerna pesem, ki jo je pela gospa Zdena z družino:

»Kriste, ki si nam luč in dan,
hudih sanj nas nočnih obran!
Verujemo vate, ti luči luč,
o nebeški luči nas poduč! — —«

Tako je ostalo tudi, ko je mojster Hus v tretjem letu zapustil te kraje in se preselil iz Ustja v Krakovec. Vsi, ki so ga poznali in ga slišali, in teh je bilo na tisoče, so sprejeli to vest z odkritosrčno žalostjo. Mnogi so ga spremili tudi lep kos pota, med njimi je bil tudi plemič z Gvozdnege. Tudi on mojstra ni mogel pozabiti. Tesno mu je bilo pri srečanju in prosil ga je, kakor vsi, da naj se povrne zopet k njim.

Niso ga pa več videli. Nazaj ni prišel več, odšel je še po zimi v Kostnico za mejo na koncil. Od tega časa je skušal dobiti Ctibor z Gvozdnege vesti, kako se godi mojstru Husu v tujini in kako stoji z njegovimi zadevami. Mnogo se je govorilo o očitanih, ki so jih dvigali proti njemu v Kostnici in tudi, da so ga kljub cesarskemu pismu, ki mu je obljubovalo prosto pot, vrgli v ječo.

Naslednjo zimo in tudi pomlad se je vozil gvozdenski vladika sem in tja, tudi v najslabšem vremenu, samo da dobi tančnejša poročila. Kar je izvedel, ni bilo nič veselega; izvedel je, da je mojster še vedno v ječi; moravska gospoda je pisala dvakrat in pozneje še enkrat skupaj s češko gospodo na cesarja Zigmunda v Kostnici, da naj mojstra Husa oprosti iz ječe. Tudi so se obrnili nekateri pismeno na češke plemiče, da naj store v svojem interesu in v svojo čast vsem češko govorečim bratom vse, da prepričajo cesarja Zigmunda, da ne sme delj trpeti krivice, ki se je zgodila mojstru Husu. Vse to pa je ostalo brezuspešno.

Zopet je začela plamteti v starem plemiču strast jeze. Vsaka vest, ki je prodrla do njega, ga je razburila, in za vse te dogodke je delal odgovornega cesarja Zigmunda, ves koncil, duhovnike, pred vsem pa češke duhovnike, ki so baje mojstra Husa najhujše napadali in obtoževali. Potem si je prizadeval zbrati mojstrove pisma in njih prepise, ker je bil izvedel, da pošilja iz svoje ječe v Kostnici mnogo pisem na Češko. Iskal jih je za sebe in za gospo Zdeno, ki se je ljubljenuemu mojstru na samem in skupno z družino v molitvi najpogosteje spominjala. Spominjala se ga je z nekim nadnaravnim spoštovanjem, saj je bil tako različen od onih duhovnikov, s katerimi je občeval njen mož in katerih se je spominjala le nerada, nekaterih celo naravnost z gnusom.

Hvaležna pa mu je bila tudi za tolažbo in pomoč, ki jo je črpala iz njegovih prepovedi v času, ko je hotel zasejati, kakor je vsaj mislila, hudič nezadovoljnost in godrnjanje v njeno dušo. Motil jo je, da je vendar v mladih letih že preveč pretrpela in da jo čaka v prihodnosti samotnost na posestvu svojega očeta. Mojster Jan pa ji je dal in obnovil zopet zaupanje na večno blaženost, na večno odpočitje v bogu, kjer spe pravični ponoči v luči, kjer ne bo več joka in stoka in kjer bo našla zopet svojo mater v večni blaženosti.

V tej negotovosti, ko so razburjale najrazličnejše vesti vse, in ko se ni dalo izvedeti ničesar zanesljivega, je minila pomlad in napočilo poletje. Nekega večera, — bilo je to julija meseca — je šel gvozdenski gospod čez dvorišče. Vozovi, ki so bili prišli nedavno polni krme, so stali napol pospravljeni zadržaj v temni senci. Umolknilo je žuborenje vode in utihnile so besede ob vodnjakih. Zadnji koraki lesenih čevljev so utihnili v kameniti veži.

Vladika, oblečen v belo platneno haljo, je prišel počasi od hlevov sem čez dvorišče ob hrastovem plotu. Krog šupe pa so se podile kresnice kakor žareče iskre. Nad vsem dvorom in vso okolico je vladal mir tople letne noči.

Ko se je vladika približal počasi zaprtim vratom, je zaslišal skozi nočno tihoto hitri topot konjskih kopit, ki se je bližal od vasi sem. Brzo se je bližal posestvu in ni dolgo trajalo, ko se je nekdo ustavil pred vratmi, potrkal in zaklical, naj mu odpro.

»Kaj je?« je zaklical gospodar znotraj.

Iz nočne teme mu je odgovorilo nevoljno in v razburjenem glasu:

»Mojster Hus je mrtev!«

Vladiki je bilo, kakor da ga je kdo udaril. Ves trd je umolknil. Toda zunaj je poročal globoko razburjeni glas naprej. Bil je to namreč sosed, vladika z Radonic, na njegov dober znanec.

»Sežgali so ga. V Kostnici. Živega so sežgali.«

Vladika se je začel po vsem životu tresti, kakor da ga je napadla mrzlica. Naenkrat je zavpil:

»Kdo ti je to povedal?«

»Prihajam z Bukovskega in sem se tu nalašč ustavil. V trdnjavo je dospelo pismo iz Pribenice od vladarja.«

»In kdaj se je to zgodilo?« je vpil vladika s hripavim glasom.

»Nedavno. Tretji dan po sv. Prokopu, v osemndnevnici Petra in Pavla.«

(Dalje prihodnjič.)

'SLAVIJA' VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI,

ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe bodisi za življenje, proti požaru, proti vltomu ali pa proti razbitju stekla in ogledal le pri njej. — 'BANKA SLAVIJA' ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenje za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom — Banka 'Slavija' je res slovanska zavarovalnica z vseskozi slovansko-narodno upravo. Življenske police banke 'Slavije' so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka 'Slavija' narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotelnim namenom in stremi za izboljšanje in samosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54.000.000.—, jamčijo za popolno varnost. Čsteža dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719.—. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861.

Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto
GENERALNI ZASTOP 'SLAVIJE', vzajemno zavarovalne banke v Ljubljani.

**Delniška družba
pivovarne „Union“**

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

priporoča svoje izbrano

marčno, dvojno marčno in

izvozno pivo

v sodčkih in steklenicah.

Telefon št. 53.

46

Posojilnica v Ribnici

reg. zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po

4³/₄ %

Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Ima na razpolago 17 12—3

domače hranilne pušice

jako pripravne, da se navaja mladino na varčevanje.

Posojila daje na osebni kredit in proti

.. vknjižbi proti 5—6% obrestovanju. ..

Vplačani deleži koncem leta 1909 40.630 K

Rezervni zaklad koncem leta 1909 167.218 K

Svoj izdelek **ostro žgane**

**strojne zidne in
zarezane strešne**

priporoča

J. KNEZ V LJUBLJANI.

opeke

prve vrste

Sprejme tudi zastopnike za razprodajo zarezanih strešnikov.

Ustanovljena leta 1831.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg, Sv. Petra cesta št. 2, v lastni hiši.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohištvo in blagu, tatinski vltom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1909. zavarovalo se je 17.230 oseb za kapital na 143 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 977 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 366 milijonov kron.

21—26 3

Cementne cevi v
vseh merah, bar-
vaste plošče za
tlak, cementna
opeka l. t. d.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp., Ljubljana

Pisarna, delavnice in skladišča na Tržaški cesti. Telefon št. 296.

Stopnice, okviri za
vrata (bangerji),
korita, nagrobni
spomeniki, stebri,
balkoni l. t. d.



JULIJ MEINL

veležgalnica kave

v Ljubljani, Selenburgova ulica 7.

*Julija Meinla kavna
zmes je najfinejša, kar
kave sploh pride na trg.*

*Župite enkrat za
poizkušnjo!*

111 19

Ustanovljeno 1832.

Priznane najbolje

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako kon-
kurenco po finosti, ki omogočijo z jako majno množino
pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann .s. Ljubljana

6 prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnoža,
laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarških predmetov.

Ilustrovani ceniki se dobe brezplačno.

Valjčni mlin v Domžalah

I. BONČAR, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti
kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v
Gorici: Peter Gruden &
Comp., Stolni trg št. 9.

Zastopstvo za Trst z okoli-
co, Dalmacijo in Furlanijo:
L. Ungar, Trst, pošt. predal

3

MILKO KRAPEŠ

Ljubljana, Jurčičev trg.

Največja razpošiljevalnica ur, zlatnine in srebrnine.

Najboljše stenske in žepne ure! Velika izbira — najnižje cene! Zahtevajte cenik!

Največja zaloga zlatih in srebrnih veržic za moške in ženske.
Poročni prstani, zvezdice, broške, uhani, murčki, zapestnice.

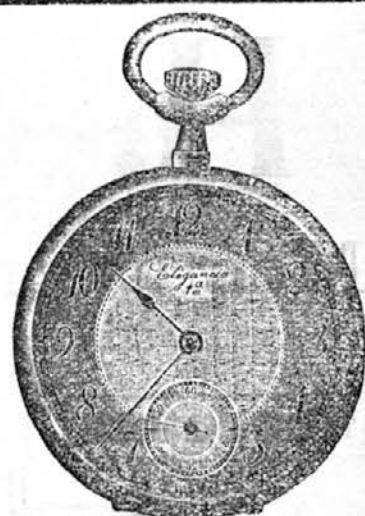
Vse po najnižji ceni.

20

Razpošilja se na vse strani sveta.

Če blago ne ugaja, se vzame nazaj.

Zahtevajte cenike!



Priporočamo našim

✱ ✱ gospodinjam ✱ ✱ iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

KOLINSKO CIKORIJO!

Najbolj varno naložen denar!

Denarnega prometa do 31. dec. 1910
nad 564 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog
nad 40 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad
1,200.000 kron.

**Največja slovenska hranilnica!**

Za varčevanje ima vpeljane lične
domače hranilnike,
v podpiranje slovenskih trgovcev in
obrtnikov pa

Kreditno društvo.

Posoja na zemljišča po 5% in proti po-
plačevanju dolga po najmanj 1/4%. Dolžnik
pa more svoj dolg poplačati tudi poprej,
ako hoče. Posoja se tudi na menice in
vrednostne papirje.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, v Prešernovi ulici št. 3

sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. Nevzdržane obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar. — Denar in knjižice se lahko pošiljajo po pošti. — Za varnost vloženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. **Izguba vloženega denarja je nemogoča**, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. dež. vladi, **izključena vsaka špekulacija** z vloženim denarjem.

Tvorniška
znamka

I K O

Največja zaloga zlatnine in srebrnine.

Lastna tovarna ur v Švici.

Tvorniška
znamka

I K O

H. SUTTNER

Mestni trg Ljubljana Sv. Petra cesta

Zahtevajte

NOVI CENIK,

ki je ravno
sedaj izšel



zastonj in poštne prosto.

